

Overweging 1e zondag veertigdagentijd: Getest

Lezingen: Genesis 9,8-15 en Marcus 1,12-15

18 februari 2018

Joost Koopmans

Eind vorig jaar was ineens de schrijver en beeldhouwer Jan Wolkers weer in het nieuws, omdat toen, 10 jaar na zijn dood, een biografie over zijn leven verscheen van meer dan 1000 pagina's!

Hoewel ik niet van Wolkers' werken hou vanwege zijn platte stijl, werd ik toch getroffen door zijn boek *"Wegens sterfgeval gesloten"*, uit 1966. Eigenlijk is het een éénakter, destijds opgevoerd door het Nieuw Rotterdams Gezelschap. Er wordt in geschetst hoe God spijt kreeg dat Hij de mensen indertijd gered had.

Zo egoïstisch waren ze geworden en op geld belust, de aarde vervuild en ontbost, en daardoor weer woest en leeg geworden: een troosteloos beeld. Dan verplaatst het toneel zich naar de hemel. Daar zit God, niet als een strenge heerser, en dat is nieuw bij Wolkers, maar als een vriendelijke ouwe heer die met een aapje speelt, dat op zijn knieën zit. Zijn blik staat op oneindig, maar zijn verstand niet op nul. Je ziet hoe Hij nadenkt over hoe het nu verder moet. Dan lopen daar 2 engelen en ze kijken naar de blik van God. De ene engel zegt tegen de ander: *"Zie jij ook wat ik zie?"* *"Ja, ik zie ook wat jij ziet."* *"En denk jij ook wat ik denk?"* *"Ja, ik ben bang van wel"*. Dan strijkt God het aapje over de ribben en besluit tot een nieuwe evolutie. De engelen raken in paniek. De ene zegt: *"Maar dat kan toch niet. Hij wil opnieuw beginnen! Hij zou toch moeten weten dat het op den duur weer fout loopt. Dat kan Hij toch niet maken?"* En de andere: *"Dat is nou precies het verschil tussen Hem en ons. Hij kan het wel maken! Want Hij verliest de hoop nooit. Hij blijft altijd geloven in mensen; Hij durft altijd weer opnieuw te beginnen."*

Is dit verhaal van Wolkers niet een moderne versie van de Eerste Lezing van vandaag over Noach en zijn ark? Van deze mens staat geschreven dat hij wandelde met God. Hij liet zich niet overspoelen door wat voor de hand ligt en op het eerste gezicht gelukkig maakt.

Wanneer iemand alleen maar zijn eigen verlangens nastreeft, wordt het leven een chaos die mensen meesleurt en de schepping verwoest.

Maar God zou God niet zijn, als Hij het niet steeds opnieuw probeerde. Hij heeft niet meer nodig dan één rechtvaardige, met zijn gezin en een schip vol dieren, om een nieuwe evolutie op gang te brengen. Zijn woede duurt maar een tel, zijn trouw tot het 1000^{ste} geslacht. Als een refrein keert dit vers terug in psalmen en verhalen en de regenboog is daarvan het teken.

Daarentegen is het een constante bekoring van mensen om af te haken, de moed op te geven. Dat wordt verbeeld door Jezus' verblijf in de woestijn. Die plek herinnert aan de tijd dat Gods volk door de woestijn moest zwerven, na hun bevrijding uit Egypte. De bevrijding liep niet meteen uit op wonen in het beloofde land. Eerst moest de nieuwe vrijheid beproefd worden. 40 Jaar duurde dat, een generatie lang. Dat rijmt met Jezus' 40 dagen en nachten in de woestijn. Ontdaan van elke franje en comfort werd hij daar teruggeworpen op zichzelf en door Satan beproefd op wat hij waard was.

Satan, dat zijn al die krachten in de mens die hem willen afbrengen van waar het uiteindelijk om gaat. En ook Jezus ontkwam daar niet aan. Niet alleen in de woestijn, maar ook bij andere gelegenheden hoorde hij zeggen: *"Vergeet die mooie jeugdromen toch, vergeet de idealen die je hebt meegekregen. Vergeet het! Want de wereld is niet zó en mensen zijn in de grond onbetrouwbaar! Zorg dat je er zelf wel bij vaart, dat het jou goed gaat, meer is in deze wereld niet te vinden."* Maar telkens als Satan probeert het vertrouwen uit zijn hart weg te nemen, gaat Jezus dóór en blijft vertrouwen in de mens – blijft Gods woord toegedaan – blijft geloven in zijn zending. En zo is Hij geworden: de aller-geloofwaardigste mens, die net als God, nooit opgaf.

En wij? Ook wij mogen wonen en leven onder de regenboog van Gods' trouw. Ook wij hebben daarmee een stukje verantwoordelijkheid gekregen voor ons eigen leven, voor het leven van elkaar voor het leven van de aarde. Maar ook wij worden beproefd om die verantwoordelijkheid op te geven. Het is de beproeving om alleen maar je eigen verlangens na te streven, zoiets als: Ieder voor zich en God voor ons allen. Het zou goed zijn als we in deze 40 dagen tijd de keuzes die we maken weer eens zouden toetsen aan de verantwoordelijkheid die we gekregen hebben.

Bijvoorbeeld

- durf je te blijven vertrouwen in jouw roeping als ouder, opvoeder, religieus, christen; dat wil zeggen: ga je ermee door – blijf je erin geloven, ook als dat soms moeilijk is?
- durf je het lot dat jou overkomen is, bijv. ziekte, verlies op je te nemen, zodat het lot niet jou neemt en je er onder krijgt?

Kortom: durven we de keuze te maken voor toekomst, vertrouwen in onszelf, in elkaar en in de God die zich met ons verbonden heeft? Heel deze 40 dagen tijd is een oproep om uit de Satan-cirkel te breken en mee te bewegen met het labirint dat uitkomt bij de glanzende kern, het licht van Pasen.